

РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ - СИЛИСТРА

Обобщена информация за резултатите от извършената оценка на храненето на децата и учениците от организирани колективи в община Силистра и община Главиница

Оценката е извършена планово, с цел да се установи състоянието на организираното хранене на децата и учениците в две от общините в област Силистра и да се направи оценка на храненето за съответствие с действащите изисквания и физиологични норми.

Нормативните изисквания свързани с храненето на децата са регламентирани в две наредби (Наредба № 2 здравословно хранене на децата от 0 до 3 годишна възраст и Наредба № 6 за здравословно хранене на децата от 3 до 7 год. възраст), а при учениците в Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците.

През 2018г. контрола на храненето на децата и учениците беше обект на тематична проверка, свързана с организацията, доставката и реализацията на приготвената храна.

I. Оценка на храненето на децата от детските заведения

През 2019 г. са проверени 31 детски заведения, в т.ч.:

19 в община Силистра (4 ДЯ и 15 ДГ) – ДЯ „Здравец“, ДЯ „Бодра смяна“ и ДЯ „Детска радост“ в гр. Силистра, ДЯ „Ален мак“-кв. Деленки, ДГ „Иглика-1“, ДГ „Иглика-2“, ДГ „Роза-1“, ДГ „Роза-2“, ДГ „Добруджа“, ДГ „Ян Бибиян“, ДГ „Нарцис“ и ДГ „Радост“ в гр. Силистра, ДГ с. Калипетрово, ДГ с. Бабук, ДГ с. Айдемир, ДГ кв. Деленки, ДГ с. Иширково, ДГ с. Брадвари, ДГ с. Йорданово.

12 в община Главиница – ДГ гр. Главиница с филиали в с. Звенимир, с. Зебил, с. Листец, с. Калугерене, с. Ножарево, с. Суходол, с. Дичево, с. Черногор, с. Ст. Караджа, с. Зафирово и с. Богданци.

Във всяко детско заведение работи медицински специалист, който участва в изготвянето на седмичното меню. Използват се „Сборник рецепти за хранене на децата от 3 до 7 годишна възраст“ от 2004г. и „Сборник рецепти за хранене на децата от 0 до 3 годишна възраст“ от 2013г.

Зареждането с хранителни продукти се извършва от фирми, избрани по реда на ЗОП, но не винаги доставените стоки са в съответствие с изискванията за продуктов набор, необходим за осигуряване на балансиран дневни и седмични менюта, с достатъчна и балансирана енергийна стойност на предлаганата храна. По време на проверките постъпи информация за нередовност на доставките в детските заведения и предлагане на плодове и зеленчуци с недостатъчно качество.

I.1. Оценка на седмично меню за енергиен прием от влагани хранителни компоненти:

Детски градини

Енергийният прием за ден, съобразно изготвените дневни и седмични менюта по рецептурник е в порядъка от 965 до 1253ккал за проверените 31 детски заведения в областта, при препоръчителна норма от 1117ккал за деца от 3 до 5 години и от 1327ккал за деца от 5 до 7 год. възраст. Видно е, че препоръчителната норма за децата е осигурена само за децата от 3 до 5 годишна възраст. Най-нисък енергиен прием е установен в ДГ с. Суходол (965ккал), а най висок в ДГ „Иглика-2“-гр. Силистра (1253ккал).

Среднодневния прием на белтък е изчислен в порядъка от 12,4% до 17,8% от общата енергийна стойност на храната при препоръчителна норма от 10-15%. Несъответствието се отнася за ДГ „Иглика-2 (17,8%), ДГ с. Иширково(16,2%) и ДГ с. Звенимир (15,9%).

Среднодневния прием на мазнини е изчислен в порядъка на от 11,2% до 62,5 % от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 25-35% в 12 ДГ в двете общини: Силистра (ДГ „Иглика-1 и 2“, ДГ „Роза“, ДГ „Ян Бибиян“, ДГ „Радост“,

ДГ с.Калипетрово, ДГ с.Иширково, ДГ с.Йорданово) и Главиница (ДГ с.Черногор, ДГ с.Богданци, ДГ с.Дичево и ДГ гр.Главиница). В останалите детски градини приема за мазнини съответства на нормата.

Среднодневния прием на въглехидрати е изчислен в порядъка от 50,8% до 76,4%, от общата енергийна стойност на храната, което надхвърля горната граница на препоръчителната норма от 65% в ДГ с.Иширково, ДГ с.Йорданово и ДГ с.Дичево.

Детски ясли

Дневният енергиен прием според изготвените дневни и седмични менюта по рецептурник е в порядъка от 755ккал до 1089ккал, при препоръчителна норма 877ккал за деца от 12 до 36 месеца. Препоръчителната норма за енергиен прием не е достигната в ДЯ „Детска радост“-Силистра и ДЯ ”Бодра смяна“-Силистра. Най-нисък енергиен прием е установен в ДЯ „Детска радост” (755ккал), най-висок в ДЯ „Ален мак“-кв.Деленки (1089ккал).

Среднодневния прием на белтък е изчислен в порядъка от 11,8% до 17,9% от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 10-15%. Над препоръчителната норма е установен ср.дневен прием с отн.дял от 17,9% в ДЯ ”Бодра смяна“-Силистра.

Среднодневния прием на мазнини е изчислен в порядъка на 15,5% – 27,5 % от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 25-35%. Несъответствието се отнася за ДЯ „Детска радост” и ДЯ ”Бодра смяна“- гр. Силистра (15,5%) .

Среднодневния прием на въглехидрати е изчислен в порядъка на 53,4% – 69,7%, от общата енергийна стойност на храната, при препоръчителната норма от 50 до 65%. В две ДЯ приема на въглехидрати превишава или недостига препоръчителната норма: ДЯ ”Бодра смяна“-Силистра (69,7%) и ДЯ „Ален мак“-кв.Деленки (41,5%).

Извод: от представените дневни, седмични менюта и калкулационни ведомости към тях се установи, че се включват всички групи храни, съответстващи на среднодневните продуктови набори при четирикратно хранене на децата, но количеството не е достатъчно.

I.1.1.Зърнени храни

Детски градини

От тази група храни на децата се предлага: бял хляб, тестени закуски от бяло брашно, макаронени изделия, ориз и картофи.

Хлябът и тестените закуски са до 2 пъти над препоръчителната норма, макаронени изделия и картофи се предлагат само веднъж седмично, което не е достатъчно и препоръчителната норма не се достига. Констатацията се отнася за всички детски градини.

В два от дните на седмицата се предлага пълнозърнест хляб, по-често към едно хранене и по-рядко за целия ден. От другите зърнени храни се предлага само жито и овесени ядки в четири от детските заведения (ДГ „Радост“-Силистра, ДГ „Нарцис-Силистра, ДГ с.Айдемир и ДГ с.Ножарево).

Детски ясли

От тази група храни на децата се предлага: бял хляб, тестени закуски от бяло брашно, макаронени изделия, ориз и картофи.

Тестените закуски са до четири пъти над препоръчителната норма, макаронени изделия, ориза и картофи се предлагат само веднъж седмично, което е недостатъчно и препоръчителната норма не се достига. Констатацията се отнася за всички детски ясли.

I.1.2.Плодове и зеленчуци

Детски градини

Ежедневно на децата се предлага плод за подкрепителна закуска в 10ч. или за десерт (50-100-200 гр.), най-често ябълка, банан, грозде, круша, череша, мандарина и портокал, в зависимост от сезона. Предлагането на плодове на децата не достига препоръчителните средно дневни норми от 150-210, предлаганият плод варира от 122,8 до 230 гр. Най-малко плод е предложен в ДГ с.Зебил и ДГ с.Листец (122.8гр.), а най-много в ДГ с.Айдемир (230гр.).

По-голямата част от плодовете се предлагат по проект „Училищен плод”.

Ежедневно на децата се предлага салата от зеленчуци в осем от проверените детски градини (с.Зебил, с.Листец, с.Калугерене, с.Ножарево, с.Звенимир и с.Черногор в общ.Главиница и с.Бабук и ДГ „Добруджа”- гр.Силистра).

Към сутрешна закуска се добавят около 40-50гр. Зеленчуци, в някои от детските заведения (ДГ „Нарцис”), в един до два дни от седмицата.

Към обедното хранене в един до пет дни от седмицата в детските градини се предлага салата (зеле, моркови, краставици, домати в различна комбинация).

Предлаганите зеленчуци варират от 82,4 до 202 гр. за деня при норма 150-200гр., най-малко се предлагат в ДГ с.Айдемир (82,4гр.).

По кратност на предлагане проверката показва, че в 6 ДГ („Иглика-1”, Иглика-2, „Нарцис” и „Роза-1 в гр.Силистра, ДГ гр.Главиница и ДГ с.Зафирово) салата се предлага в четири дни от седмицата, а в един ден - в ДГ с.Иширково и ДГ с. Йорданово.

Детски ясли

Ежедневно на децата се предлага плод за подкрепителна закуска в 10ч. или десерт (100гр.), най-често ябълка, банан, круша, портокал и кайсия, в зависимост от сезона. Предлагането на плодове на децата достига препоръчителните средно дневни норми от 126гр. в трите детски ясли, с изключение ДЯ „Бодра смяна”-Силистра, в която предлаганият плод е 108,8гр. През летния сезон в ДЯ „Здравец” не се предлага плод в подкрепителната закуска, плода се предлага за десерт на обяд.

Зеленчуците се предлагат и като добавка към сутрешната закуска (30-40гр.) в един до два дни на седмицата в четирите детски ясли. В два до четири дни от седмицата в трите детските ясли в гр. Силистра се предлага салата към обедното хранене (зеле, моркови, краставици, домати в различна комбинация). В ДЯ „Ален мак”-кв.Деленки салата от зеленчуци се предлага ежедневно, пет дни на седмицата. Предлаганите зеленчуци варират от 105,6 до 126,4 гр. за деня, като нормата от 123,7гр. е достигната само в ДЯ „Бодра смяна” (126,4 гр.).

1.1.3.Мляко и млечни продукти

Детски градини

Сутрешната или следобедна закуска включва млечен продукт - сирене, кашкавал (20-31,4 гр.), при препоръчителен среднодневен продуктов набор от 22 гр..

Кисело или прясно мляко се предлага в два до три дни от седмицата към сутрешната или следобедна закуска. Често прясното мляко е включено в десерт (мляко с ориз, крем с мляко) и в застрейка. По среднодневен продуктов набор препоръчителния прием на млякото за децата е 300мл., която не е постигната във всички детски градини. Предлаганото мляко по калкулационни листи е изчислено в порядъка от 52 до 207,4 мл за ден (ДГ „Добруджа” и ДГ с.Бабук).

Използваното мляко (кисело и прясно) е с масленост 2,0% и 3,6%.

По проект „Училищно мляко” се предлага мляко с 2,0% масленост.

Детски ясли

Сутрешната или следобедна закуска включва млечен продукт - сирене, кашкавал (17,6-23,2 гр.), при препоръчителен среднодневен продуктов набор - (18,7 гр.).

Кисело или прясно мляко се предлага в три детски ясли (ДЯ „Здравец”, ДЯ „Бодра смяна”, ДЯ „Детска ясла”) до три дни от седмицата към сутрешната или следобедна закуска. Само в ДЯ „Ален мак”-кв.Деленки кисело или прясно мляко се предлага ежедневно, както се изисква поНаредба № 2. Често прясното мляко е включено в десерт (мляко с ориз, крем с мляко, кисел) или в застрейка. По среднодневен продуктов набор препоръчителния прием на млякото за децата е 300мл., която не е постигната във всички детски ясли. Предлаганото мляко по калкулационни листи е изчислено в порядъка от 178,8 до 257мл за ден. ДЯ „Бодра смяна”-Силистра предлага почти два пъти по-малко от препоръчителната норма.

Използваното мляко (кисело и прясно) е с масленост над 3,0 %.

1.1.4.Храни, богати на белтък

Детски градини

Всеки ден от седмицата на децата се предлага месо, като продукт включен в супата или в основното ястие. По-често се предлага кайма (свинска или в съотношение 60/40 с телешко) и птиче месо. Свинско месо се предлага 1 до 2 пъти в месеца. По калкулационни ведомости грамажът на месото включено в менюто се спазва, съответно за супа и основно ястие, достигната е препоръчителната среднодневна норма за месо (42 гр.) в 24 детски заведения, с изключение на три ДГ (с.Айдемир, с.Зебил, с.Листец), където предлаганото месо е от 29,6гр. До 33 гр. В проверените калкулационни ведомости в седем детски заведения (ДГ „Нарцис“-Силистра и ДГ в селата Айдемир, Дичево, Богданци, Ножарево, Звенимир, Черногор) не се предлага месо (свинско или телешко), което не отговаря на изискванията за разнообразие на влаганите в храната месни суровини (птиче, свинско и телешко месо или мляно месо).

Към сутрешните и следобедни закуски се предлагат трайни колбаси и кайма за принцеси.

В един от дните на децата се предлага риба от 12,4 до 26,2гр. в супа или в основно ястие при среднодневна препоръчителна норма от 20гр. Нормата е постигната само в три ДГ („Иглика-1” и Иглика-2 в гр.Силистра и ДГс.Дичево, общ.Главиница). В ДГс.Звенимир риба се предлага като компонент в супата, при което среднодневната препоръчителна норма от 20гр не се достига.

В ДГ „Нарцис“-Силистра, ДГ с. Брадвари, ДГ с.Йорданово, ДГ с.Иширково, ДГ с.Суходол, и ДГ с.Бабук не се предлага риба през проверения период.

Един път в седмицата на децата се предлага яхния от бял боб или леща, като в две от детските градини (ДГ „Ян Бибиян“-Силистра и ДГ гр.Главиница) в проверения период тези храни не са включени в седмичното меню. В ДГ с.Черногор се предлагат и двете храни в една седмица, с което нарушава изискването за разнообразие на предлаганите ястия.

Яйцата са включени като добавка към сутрешната закуска (1/2 от яйцето), по-рядко в основни ястия и по-често в застройки или заливки на ястията, както и в тестени закуски.

Детски ясли

Всеки ден от седмицата на децата се предлага месо, като продукт включен в супата или в основното ястие. По-често се предлага кайма (свинска или в съотношение 60/40 с телешко) и птиче месо (пилешко и пуешко). Телешко месо се предлага 1 до 2 пъти в месеца. По калкулационни ведомости грамажът на месото включено в менюто се спазва, съответно за супа и основно ястие, достигната е препоръчителната среднодневна норма за месо от 30,4 гр. във всички детски ясли.

В един от дните на децата се предлага риба 13,2 до 19гр като основно ястие и супа, при среднодневната препоръчителна норма от 7,5 гр., достигната е в трите детски ясли, без ДЯ „Здравец“-Силистра, в която не се предлага риба през проверения период.

Един път в седмицата на децата се предлага яхния от олющен бял боб или леща, като в две от детските ясли в Силистра (ДЯ „Здравец” и ДЯ „Бодра смяна”) в проверения период тези храни не са включени в седмичното меню.

Яйцата са включени като добавка към сутрешната закуска (1/2 от яйцето), по-рядко в основни ястия и по-често в застройки или заливки на ястията, както и в тестени.

1.1.5.Течности

Детски градини

Като течности на децата се предлага чай с/без лимон-топъл и студен (150гр.), айрян (100-150гр.), 100% натурален сок (100-150 гр.), компот, медовина - до 2 пъти през деня в зависимост от сезона.От калкулационните ведомости се установи – препоръчителната норма от 75 мл не се постига за натурални сокове от плодове и зеленчуци във всички проверени детски заведения.

Детски ясли

Като течности на децата се предлага билков чай (100гр.), айрян (100гр.), 100% натурален сок (100 гр.) до 2-3 пъти през седмицата в зависимост от сезона.От калкулационните ведомости се

установи – препоръчителната норма от 37,5 мл не се постига за натурални сокове от плодове и зеленчуци във всички проверени детски ясли.

I.1.6.Мазнини, захар и сол

Детски градини

Във всички детски заведения пилешкото месо се предлага без кожата.

Намалено е количеството на добавената захар посочена в продуктивния набор на Сборник с рецепти. Не се предлагат на децата захарни изделия. От калкулационните ведомости се установи, че включената захар в храната на децата надвишава значително препоръчителната норма от 17гр. в ДГ с.Бабук.

Предлаганите конфитюри са със съдържание на плод 35-60% и се включват в менюто на децата по-рядко.

В детските заведения има нагласа за ограничено влагане на сол при приготвяне на ястията, подкрепителните закуски и айряна – предварително изкисване на солени продукти (сирене, маслини); предлагане на айрян без сол.

Растителните масла се включват в храната на децата в допустимите препоръчителни норми, с изключение от ДГ в селата Зебил и Листец от общ.Главиница.

Кравето масло се предлага в много малки количества в порядъка на 1-7,4 гр. във всички детски градини, съгласно калкулационните ведомости при препоръчителна норма 7,5гр. Само в ДГ „Иглика-1“ в гр.Силистра достига нормата.

Детски ясли

Във всички детски ясли пилешко и пуешко месо (бутче) се предлага без кожата.

Намалено е количеството на добавената захар посочена в продуктивния набор на Сборник с рецепти. Не се предлагат на децата захарни изделия. От калкулационните ведомости се установи, че включената захар (от 8,2 до 11гр.) в храната на децата надвишава значително препоръчителната норма (5,25гр) в 4-те ДЯ в общ.Силистра,обект на проверката.

Предлаганите конфитюри са със съдържание на плод 35-60% и се включват в менюто на децата по-рядко.

В детските ясли има нагласа за ограничено влагане на сол при приготвяне на ястията, подкрепителните закуски и айряна – предварително изкисване на солени продукти (сирене, маслини), предлагане на айрян без сол.

Растителните масла се включват в храната на децата в количество над допустимата препоръчителна норма от 7,5гр.

По калкулационна ведомост кравето масло се предлага в количества в порядъка на 5,8 – 7гр, при препоръчителна норма от 7,5гр.

I.1.7.Промислено произведени месни полуфабрикати (заготовки на кебапчета, кюфтета и др.): не се предлагат във всички проверени ДГ и ДЯ

- месни полуфабрикати (кебапчета, кюфтета);
- колбаси за основно ястие.

I.1.8.Пържени храни - по един път на две седмици се предлага пържена храна (риба, мекици или филии) на децата в ДГ-с.Брадвари, ДГ „Иглика-2 и 1”-Силистра, ДГ- с.Калипетрово, ДГ-с.Иширково , ДГ-с.Йорданово.

I.2.Констатации при приготвяне на храната:

В детските заведения храната се приготвя, като се спазват здравословните кулинарни технологии (варене, задушаване или печене на умерена температура на фурните). В шест детски заведения се установи предлагане на пържени храни.

Констатирани несъответствия:

Детски градини

- Изготвени дневни и седмични менюта не съответстват на здравословните изисквания, не са спазени средно-дневните продуктови набори за плодове, зеленчуци, мляко и богати на белтък храни.
- Хлябът и тестените закуски са до 2 пъти над препоръчителната норма, макаронени изделия и картофи се предлагат само веднъж седмично, което е недостатъчно и препоръчителната норма не се достига. Констатацията се отнася за всички детски градини.
- Не се предлага месо (свинско или телешко) седем детски заведения (ДГ „Нарцис“- Силистра и ДГс.Айдемир, с.Дичево, с.Богданци, с.Ножарево, с.Звенимир, с.Черногор), установено в менюто по калкулационни ведомости през проверената седмица.
- Ежедневно салата от зеленчуци не се предлага в шестнадесет от проверените 27 детски заведения (с.Богданци, с.Калугерене, с.Дичево, с.Йорданово, с.Иширково, ДГ”Нарцис”, ДГ „Иглика”, ДГ „Роза”, ДГ „Ян Бибиян”, ДГ „Радост”, с.Айдемир, с.Калипетрово, с.Брадвари, с.Суходол, с.Зафирово, гр.Главиница).
- Ежедневно на децата не се предлага мляко (кисело или прясно) в седемнадесет от 27 Проверени детски заведения (с.Богданци, с.Калугерене, с.Дичево, с.Йорданово, с.Иширково, ДГ”Нарцис”, ДГ „Добруджа”, ДГ „Роза”, ДГ „Ян Бибиян”, ДГ „Радост”, с.Айдемир, с.Калипетрово, с.Брадвари, с.Суходол, с.Черногор, с.Ножарево, с.Зафирово), при което не се постига препоръчителния прием на мляко от 300мл./дневно.
- Не се предлага месо (свинско или телешко в седем от проверените 27 детски заведения (ДГ „Нарцис“- Силистра и ДГс.Айдемир, с.Дичево, с.Богданци, с.Ножарево, с.Звенимир, с.Черногор), установено в менюто на проверената седмица.
- Не се предлага риба в шест от детските заведения (ДГ „Нарцис“-Силистра, ДГ с. Брадвари, ДГ с.Йорданово, ДГ с.Иширково, ДГ с.Суходол, и ДГ с.Бабук).
- Не се спазва препоръчителната норма (7,5гр.) за предлагане на краве масло на децата от всички проверени детски градини.
- В шест от проверените 27 детските градини се предлагат пържени храни (ДГ „Иглика-1и2”-Силистра, ДГ с.Брадвари, ДГ с.Калипетрово, ДГ с.Иширково, ДГ с.Йорданово).
- Препоръчителната норма от 75 мл не се постига за натурални сокове от плодове и зеленчуци във всички проверени детски заведения.
- Не се спазва ограничаването на включената захар в храната на децата в ДГ с.Бабук, при препоръчителната норма от 17гр. са установени 23,2гр.

Детски ясли

- Тестените закуски са до четири пъти над препоръчителната норма, макаронени изделия, ориза и картофи се предлагат само веднъж седмично, което е недостатъчно и препоръчителната норма не се достига. Констатацията се отнася за всички детски ясли.
- През летния сезон в ДЯ „Здравец”-Силистра не се предлага плод в подкрепителната закуска в10ч., плода се предлага за десерт на обяд.
- Ежедневно на децата не се предлагат зеленчуци като салата към обедното хранене в трите детските ясли в гр.Силистра.
- Ежедневно на децата не се предлага мляко (кисело или прясно), при което препоръчителната норма не е постигната във всички детски ясли. В ДЯ „Бодра смяна”-Силистра постигнато количество от 178,8мл е почти два пъти по-малко от препоръчителната норма - 300мл./дневно.
- Препоръчителната норма от 37,5 мл не се постига за натурални сокове от плодове и зеленчуци във всички проверени детски ясли.
- Не се спазва ограничаване на включената захар в храната на децата в четирите детски ясли в общ.Силистра. При препоръчителна норма от 5,25гр. е достигнато количество от 8,2 до 11гр.

I.3.Констатираните несъответствия по общини:

Община Силистра

- Изготвените дневни и седмични менюта не съответстват на здравословните изисквания, не са спазени средно-дневните продуктови набори за плодове, зеленчуци, мляко и богати на белтък храни.
- Не се предлага ежедневно салата от зеленчуци в ДГ с.Айдемир, ДГ с.Калипетрово ДГ с.Йорданово, ДГ с.Иширково, ДГ”Нарцис”, ДГ „Илика”, ДГ „Роза”, ДГ „Ян Бибиян”, ДГ „Радост”, ДГ с.Брадвари;
- Не се предлага ежедневно мляко (кисело или прясно) в ДГ с.Иширково, в ДГ с.Калипетрово с.Йорданово, ДГ”Нарцис”, ДГ „Добруджа”, ДГ „Роза”, ДГ „Ян Бибиян”, ДГ „Радост”, с.Айдемир, с.Брадвари;
- Не се предлага месо (свинско или телешко) в проверената седмица в две от детските заведения (ДГ „Нарцис”- Силистра и ДГ с. Айдемир).
- Не се предлага риба в три от детските градини -ДГ”Нарцис”-Силистра, ДГ с. Брадвари, ДГ с.Иширково, ДГ с.Йорданово и ДГ с.Бабук.
- Предлагат се пържени храни в шест от проверените 15 детските градини се предлагат пържени храни (ДГ „Иглика-1“ и „Иглика-2”-Силистра, ДГ с.Брадвари, ДГ с.Калипетрово, ДГ с.Иширково, ДГ с.Йорданово).
- Не се спазва препоръчителната норми от 7,5гр. за краве масло на децата от всички проверени 15 детски градини в общ.Силистра.
- Не се спазва ограничаване на включената захар в храната. При препоръчителната норма от 17гр. в ДГ с.Бабук е достигнато количество от 23,2гр.

Община Главиница

- Изготвените дневни и седмични менюта не съответстват на здравословните изисквания, не са спазени средно-дневните продуктови набори за плодове, зеленчуци, мляко и богати на белтък храни.
- Ежедневно не се предлага салата от зеленчуци в шест от проверените 12 детски заведения (с.Богданци, с.Калугерене, с.Суходол, с.Зафирово, с.Дичево, гр.Главиница);
- Не се предлага ежедневно мляко (кисело или прясно) – ДГ в с.Дичево, с.Зафирово с.Богданци, с.Калугерене, с.Суходол, с.Черногор, с.Ножарево;
- Не се предлага месо (свинско или телешко) в проверената седмица в пет от проверените 12 детските заведения (с.Дичево, с.Богданци, с.Ножарево, с.Звенимир, с.Черногор).
- Не се спазва препоръчителната норми от 7,5гр. за предлагане на краве масло на децата от всички проверени 12 детски градини в общ.Главиница.
- Растителните масла се включват в храната над препоръчителни норми (ДГ с.Зебил и ДГ с.Листец).

II.Анализ на хранене на учениците в ученическите столове

Съобразно физиологичните нормите за хранене учениците се делят на две възрастови групи: 7-14г. и 14-19г.

През 2019г. проверени по наредбата за хранене са 12 учебни заведения: 8 в общ. Силистра(в т.ч. 5 в гр. Силистра и 3 в селата) и 4 в общ.Главиница. Оценка на храненето на организирани колективи в ученическа възраст е извършена в 9 училища, тъй като останалите не осигуряват организирано хранене (СУ „Дръстър”, ОУ с.Брадвари, ОУ с.Ст.Караджа). В община Силистра оценка е извършена на 6 училища (СУ „Н.Валцаров”, ОУ „Св.св.Кирил и Методий”, ОУ „Иван Вазов”, ОУ „Отец Паисий”, ОУ с.Калипетрово, ОУ с.Иширково), а в община Главиница – в 3 училища (СУ „В.Левски”, ОбУ с.Зафирово, ОУ с.Сокол). В профилираните и професионални гимназии в гр.Силистра не се предлага хранене на учениците с възрастова група 14-19г.

В учебните заведения работят медицински специалисти, които участват в изготвянето на седмичното меню, като се използва „Сборник рецепти за ученическите столове и бюфети“ от 2012г.

В община Силистра 6 училища ползват кетъринг за организирано хранене на учениците (СУ „Н.Вапцаров”, ОУ „Св.св.Кирил и Методий”, ОУ „Иван Вазов”, ОУ „Отец Паисий”, ОУ с.Калипетрово, ОУ с.Иширково). Храната се доставя от ЕТ „Мерседес” и „Претендент”ЕООД. Храненето се извършва в столова с прибори за еднократна употреба. Храната се доставя със специализиран транспорт в интервал от 11,00ч. – 12,00ч., пренася се в термо-кутии и се съхранява в тях до сервирането ѝ. Във всички столови са осигурени умивални за учениците с течаща топла вода и сапун.

Трите учебни заведения от общ. Главиница (СУ „В.Левски“-Главиница, ОУ-с.Зафирово и ОУ с. Сокол) разполагат с кухненски блокове и столови, строени за целта. Храната се приготвя на място. Осигурена е трапезна посуда от алпака и умивалня за измиване и дезинфекция на съдове. Използват се разрешени биоциди за дезинфекция.

В ученическите столови се предлага обяд или закуска и обяд. Обедното меню е двустепенно (супа и ястие или ястие и десерт).

II.1. Оценка на седмично меню за енергиен прием от влагани хранителни компоненти:

По изготвените дневни и седмични менюта средно-дневният енергиен прием е в порядъка от 601,4 до 729ккал за обяд и закуска, при препоръчителна норма от 1039ккал за възрастова група 14-19г., която не се достига във всички проверени учебни заведения.

Средно-дневният енергиен прием при меню за обедното хранене (супа и основно или основно и десерт) е в порядъка от 419,9ккал до 572,9ккал, при препоръчителна норма от 568 ккал за обяд. Най-нисък енергиен прием е установен в ОУ с.Калипетрово (419,9ккал).

Среднодневния прием на белтък е в порядъка от 18,8% до 25,4% от общата енергийна стойност на храната, което надхвърля препоръчителната норма от 10-15% във всички училища.

Среднодневния прием на мазнини е в порядъка от 10,3% до 40,5 % от общата енергийна стойност на храната, което не съответства на препоръчителната норма от 25-35% в проверените училища, с изключение на СУ гр.Главиница, където има съответствие.

Среднодневния прием на въглехидрати е в порядъка от 46,2% до 61,7%, от общата енергийна стойност на храната и съответства на препоръчителната норма от 50-65% за всички училища, с изключение на СУ „В.Левски” гр.Главиница (46,2%).

От представените седмични менюта се установи, че в седмичните менюта не са включени всички групи храни.

II.1.1.Зърнени храни

От тази група храни на учениците се предлага бял хляб, ориз, макаронени изделия и картофи.

В два дни от седмицата на учениците се предлага пълнозърнест хляб.

Други пълнозърнести храни не се предлагат.

II.1.2.Плодове и зеленчуци

На учениците се предлагат плодове по проект „Училищен плод”, но не са достатъчни (120гр.) за достигане на препоръчителната норма от 320-400гр.

Зеленчуците се предлагат като салата (70гр.) към обедното хранене – най-често от зеле (един път в седмицата), което не е достатъчно за достигане на препоръчителната норма от 300гр.

II.1.3.Мляко и млечни продукти

Мляко (кисело или прясно) се предлага на закуска, за десерт или в таратор. Използваното кисело и прясно мляко е с 2% масленост, по-рядко с 3.6%, като количество не е достатъчно и не се достига препоръчителната норма от 120 гр. за обедното хранене.

II.1.4.Храни, богати на белтък

Всеки ден от седмицата на учениците се предлага месо, включено в супата или в основното ястие. По-често се използва кайма (20-45- 60гр.) за порция (свинска или смес в съотношение 60/40 с телешко), както и птиче месо. В един до два дни на месеца се предлага свинско месо в супа или основно ястие.

Веднъж на две седмици на учениците във всички училища от общ.Силистра се предлага риба, като основно ястие.В проверената седмица риба на учениците се предлага само в СУ „В.Левски” гр.Главиница. Не се предлага риба на учениците в ОУ с.Сокол и ОУ с.Зафирово. Други храни богати на белтък, които се предлагат са яхния от бял боб или леща. Яйцата са включени в застройкики или заливки. В ОУ „Отец Паисий”-Силистра се предлага двойно меню (месно и постно ястие).

II.1.5.Мазнини, захар и сол

Във всички ученически столове пилешкото месо се ползва без кожата. Не се предлагат: колбаси в основно ястие и пържена храна.

Констатации при приготвяне на храната

В ученическите столове храната се приготвя, като основно се използват кулинарните технологии: варене, задушаване или печене на умерена температура във фурна.

Най-често допускани нарушения

- Не е осигурена препоръчителната енергийна стойност на храната за учениците за съответната възрастова група, нужна за здравословното хранене на учениците.
- Не се предлагат ежедневно зеленчуци като салата към обяда на учениците.
- Не се предлага ежеседмично риба на учениците от общ. Силистра. В общ.Главиница в ОУ-Зафирово и ОУ с.Сокол не се предлага риба.
- Недостатъчно разнообразие на седмичните менюта, допуска се повтораемост на ястията в седмичното меню, допуска се до три дни седмично безмесни ястия в ОБУ с.Зафирово.
- В ОУ „Отец Паисий”-Силистра се предлага двойно меню (месно и постно ястие).

III.Предлагане на диетична храна – не се предлага диетична храна, няма регистрирани деца и ученици със здравословни проблеми, нуждаещи се от диетично хранене.

IV.Здравно-освидетелстване на обслужващ персонал – всички работещи в кухните на детските заведения, ученическите столове и бюфети са освидетелствани по изискванията на Наредба № 15 за личните здравни книжки (ЛЗК заверени и регистрирани в РЗИ, с отразени първични и периодични мед. прегледи).

V.Предприети мерки:

Изготвени за връчване са предписания за провеждане на задължителни мерки в 4 детски ясли, 27 детски градини и 9 училища от общ.Силистра и общ.Главиница, относно:

1. Постигане на препоръчителната норма за зеленчуци, плодове и мляко;
2. Предлагане на риба поне веднъж в седмичното меню на децата и учениците;
3. Осигуряване на препоръчителната енергийна стойност на храната за децата и учениците от съответните възрастови групи.
4. Спазване на здравните изискванията при изготвянето на здравословни дневни и седмични менюта.
5. Спазване на здравните изисквания за здравословно хранене на децата и учениците като се осигурява:
 - прием на пълноценна и разнообразна храна;
 - достатъчен прием на зеленчуци и плодове;
 - ограничаване приема на мазнини, захар и сол;
 - прием на достатъчно течности.

16.08.2019 г.

Изготвил:
Т.Белберова - гл.инспектор
Дирекция „ОЗ”